

Stavrenski dom

Dobrotin glasnik v gornjem

Čena Dn 1

Str. 35

V Ljubljani, 12. februarja 1936

Leto 1.

Kdo bo pri sklepanju paktov največ zaslužil: Banke in politika Ozadje pogodb s Sovjeti

Pariz, 12. febr. o. Sprico živahnosti, ki jo zadnje čase razvija sovjetska diplomacija, ni čudno, da so se zdaj ob pariških razgovorih nenadno pokazali vsi razlogi, ki Sovjete vodijo pri tem, da skušajo na vsak način dobiti v svoje roke vodstvo svetovne, zlasti evropske politike. To se jim je deloma tudi posrečilo, saj vidimo, da povsod vstaja v ozadju diplomatskih salonov Stalinova senca. Sovjeti so danes gospodari evropskega položaja. Po neki nerazumljivi nujnosti se vse velesile trgajo za njihovo prijateljstvo. Strah, ki navdaja danes vso Evropo in ki razdvaja države, je tako silen, da slepi evropskim politikom pogled za največjega sovražnika. Le tako si je moči predstavljati, kako je prišlo do tega, da je francoska vlada mogla skleniti vojaški in politični pakt s sovjetsko Rusijo, katerega bo danes ali jutri sprejela francoska zbornica.

Nesmisel vojaških pogodb

Francoski desničarski krogi in zlasti nekateri vplivneži člani vojaškega vodstva se sprašujejo, kakšen pomen naj ima vojaški pakt med Francijo in Rusijo, ali med Francijo in državami Male zveza. Jasnó je, da je ves smisel takega pakta v tretotnem političnem položaju v tem, da je naperjen proti Nemčiji in kvečemu še proti avstrijskemu poskusu za postavitev Habsburzanov. Niti Nemčija, niti Avstrija pa ne mejata direktno na sovjetsko Rusijo, ampak leži med njima in med njo vsaj ena, če ne več drugih samostojnih držav. V pri-

meru kakega evropskega spopada bi Francija od ruske vojaške pomoči ne imela ničesar, kajti preden bi ruske čete mogle napasti Nemčijo ali Avstrijo, bodo morale stopiti na poljsko, na romunsko in madžarsko ozemlje. Vstop rdeče armade na ozemlje od katerikoli držav bi pa pomenil takojšnjo revolucijo, ki bi jo sovjetske čete nedvomno izvale in čvale prej, kakor bi šle na pomoč Franciji. Torej je ves pomen kakršnikoli vojaških zvez s Sovjeti ničev tudi za Francijo.

Ruska armada bi smatrala za svojo prvo nalogo, da vsa ozemlja, v katera pride, pride kot nosilec rdeče revolucije, ne pa kot zaščitnik pogodb. Zato je tudi nerazumljivo ravnanje g. Titulesca, ki postaja vse prijaznejši do Sovjetov. Na drugem mestu poročamo o skorajšnjem podpisu romunsko-sovjetske pogodbe. Če se to zgodi, bodo res s Sovjeti postali ključarji vse evropske politike.

Sarraut in sorodstvo

Pariz, 12. febr. Francosko posojilo Rusiji je tudi precej nesmiselna zadeva. Namesto da bi Sovjeti plačali obveznosti, ki so jih prevzeli od carske Rusije in bi iskali posojila za odplačilo starih dolgov, so tako predrzni, da zahtevajo od Francozov, naj jim prvič prodajajo vojni material, ki ga bodo Sovjeti ob prvi priliki porabili proti njim, drugič pa naj jim za plačilo tega materiala dajo še posojilo. To bi bila v današnjih razmerah navsezadnje še razumljiva transakcija, če bi bilo moči verjeti v trajnost sedanjih denar-

nih razmer. Toda Sovjeti zahtevajo, da jim dovolijo Francozi plačilo šele po 5 letih. V 5 letih pa ni nobenega dvoma, da se bo evropski položaj temeljito spremenil. S tem Sovjeti tudi računajo in je čisto jasno, da teh 800 milijonov frankov, ki jih bodo dobili od Francije, ne bodo plačali. Končne transakcije pri sedanjem posojilu bo izvršila judovska banka Seligmann, ki ima svoj sedež na boulevardu Hausmann. Vodi jo neki ruski jud, ki je po slučajnem naključju poročen s nečakinjo sedanjega predsednika francoske vlade. Po Parizu se šušlja, da je pri tej banki močno udeležen tudi sam gospod Albert Sarraut.

Kdo je vrgel Laval

Zanimive so podrobnosti, ki nam kažejo in delajo razumljivo stremenje francoske vlade, da to posojilo in pakt s Sovjeti sklene. Znano je, da je Lavalova vlada skušala podpis te pogodbe čim bolj zavleči in da je bil to eden glavnih razlogov za njen padeč. Drugi razlog je bila špijonska zadeva sovjetskega agenta Eberleina, ki je vršil na debelo špijonažo za sovjetsko poslaništvo, pri katerem so odkrili gorostasne dokumente, ki mu je pa francoska korumpirana policija vseeno omogočila, da je spravil večino obtežljivega materiala na varno. Če bi bil Laval še mesec dni na vladi, bi bil Eberleinov proces prišel na spored in je veliko vprašanje, če bi Sovjeti še uživali v francoskih oficijelnih krogih tako tople simpatije.

Naše zastopstvo na zimskih olimpijskih igrah — sami slovenski fantje, česar nihče ne poudarja — pred skakalnicami v Ga-Pa.

Nov kanal poleg Sueškega

London, 11. febr. Na seji odbora za državno obrambo se je pretresalo vprašanje graditve drugega sueškega kanala, ki bi stal popolnoma pod angleško kontrolo. Ta kanal naj bi vezal eno od oporišč angleške mornarice v Palestini z Akalo, ki leži ob Rdečem morju. Največja prednost tega prekopa bi bila, da bi tekel preko ozemlja, nad katerim ima Anglija vrhovno oblast in bi ga Anglija mogla varovati tudi še s svojimi posadkami, ki jih ima v Egiptu. Za slučaj vojne bi ga mogla Anglija brez težav zapreti prehodu tujih ladij. Proti temu načrtu bi seveda družba sueškega kanala protestirala, ker bi s tem Anglija prekoračila pravice, ki jih ima kot mandatarna država nad Palestino, vendar tudi ta protest ne bi nič zalegel, če se bodo angleški vojaški krogi v resnici odločili za ta načrt.

Sovjetska romunska pogodba

London, 12. febr. O. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je sovjetsko-romunski pakt tik pred podpisom. Vsebinska pakla so določbe o medsebojni pomoči, ni pa razumljivo, proti komu bi bil sprico romunskega političnega položaja ta pakt naperjen. Datum za podpis še ni točno določen, verjetno pa je, da se bo podpis izvršil takoj, ko Sovjeti končajo razgovori v Parizu, ker je v zvezi s podpisom sovjetsko-romunskega pakta tako podpis romunsko-sovjetske pogodbe in pa sklenitev romunskega posojila v Franciji, zaradi česar se v glavnem Titulescu in finančni minister Antonescu mudila sedaj v Parizu.

Tuhatski ostane

Pariz, 12. febr. O. Maršal Tuhačevski, čigar odhod je bil določen na snoči ob 22. je svoje bivanje v Parizu nenadno podaljšal. Včeraj dopoldne je naredil dolg obisk v eni izmed velikih francoskih letalskih tvornic v bližini Pariza. Za kosilo je bil gost generala Pujca, ki je poveljnik vse francoske letalske sile. Odhod Tuhačevskega v Moskvo je odložen za nedoločen čas, verjetno je, da bo rdeči maršal odšel šele koncem tega tedna.

Grški kralj rešuje krizo

Atene, 12. febr. Danes so se sestali na kraljevem dvoru vsi šefi političnih strank, da bodo pod kraljevim predsedstvom skušali najti izhod iz sedanje politične krize v Grčiji. Kakor znano, gre kraljevo stremljenje za tem, da se na podlagi sporazuma med vsemi strankami stvori koalicijska delovna vlada. Drugo najvažnejše vprašanje, s katerim se bodo danes bavili, je vrnitev venizelističnih oficijerjev v grško armado. Znano pa je stališče kralja Jurija, da bo ob neslogi političnih strank glede tega vprašanja stvar sam vzel v svoje roke in izdal končno odločitev. V slučaju, da na tej konferenci tudi glede prve točke ne bo prišlo do edinosti, se bo v ponedeljek zbrala narodna skupščina ter se bo na podlagi glasovanja v njej ugotovilo končno veljavno razmerje političnih strank. Po tem bo kralj rešitev krize pospešil.

Uremenska poročila

Kranjska gora, Rateče, Planica: —14, barometer stoji mirno, jasno, vetrovno, 40 cm pršica, smuka prav dobra.
Vršič Krnica, Tamar: 100 cm pršica.
Bistrica, Bohinjsko jezero: —11, pooblačilo se je, mirno, 10 cm snega.
Kofce po stanju včeraj: —8, na 1 meterski podlagi, 20 cm pršica, smuka idealna.
Velika planina: —5, barometer pada, oblačno, megleno, sneg iz severovzhoda. Sneg je suh, smuka prav dobra.
Zelenica: —15, jasno, sončno, severni veter, 140 cm podlage, sneg je suh, smuka prav dobra.
Sv. Lovrenc na Pohorju: —10, jasno, 10 do 15 cm pršica.

Posledica japonske špijonaže:

Nenadni tajni ameriški manevri

San Francisco, 12. febr. Ameriško lthomorsko brodogradje je včeraj v največji tajnosti odplulo na velike manevre, kam, ni znano. Cilj manevrov in smer, v kateri se bo njihova akcija gibal, je neznan, ker ni admiraliteta dovolila, da bi spremljali manevre časniki in fotografi, kakor je bilo to dozdaj običajno. Zdi se, da je namen teh manevrov, da dožene, koliko so v vojaškem oziru vredni poskusi, ki so jih zakrinkane japonske vojne ladje vršile ob obali Alaske in Aleutov, o čemer smo pred nekaj dnevi že poročali. Japonske ladje so pod preveliko, da merijo morskó globino, raziskavale možnosti za izkrcavanje čet v primeru vojne. Zdi se, da je ameriško brodogradje odplulo v smeri proti Aleutom. Na manevrih sodeluje skupno okrog 100 ladij. Vse so odplule na radio-telegrafsko povelje ponoči, ne da bi to kdo opazil. Manevri so v zvezi z zaostrojitvijo razmerja med Japonsko in med Združenimi državami. To razmerje se je poslabšalo zlasti s prej imenovanimi odkritji o japonski špijonaži na ameriški

obali. Izraza temu poslabšanju je dal včeraj predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve, senator Pittman, ki je zahteval, da naj ameriška vlada takoj začne z reševanjem lthomorskega problema in da naj kongres izglasuje kredite za uspešno obrambo med zračnimi napadi, ki bi prišli s Tihega morja. Japonci, je dejal senator Pittman, že odkrito pišejo, da je Amerika zaradi njihove pomorske moči že na tem, da se odreče svobodi morja. Temu ni tako. Morje, zlasti Tiho morje, ki je življenjskega pomena za Ameriko, mora ostati svobodno. Če ima na njem kdo kaj ukazovati, je to samo Amerika. Sprico velike trgovine, ki jo Združene države goje s Kitajsko, je vprašanje neovirane poti po Tihem morju zanje življenjskega pomena. Prav tako je življenjskega pomena, da ostane Kitajska svobodna. Japonska je prekršila pakt Zveze narodov in Kelloggov pakt, ker je napadla brez povoda Mandžurijo. Za to dejanje bo morala Japonska še odgovarjati.

Abesinci zapirajo misijonarje

Addis Abeba, 12. febr. o. Amerikanski poslanik na abesinskem dvoru je poslal svoji vladi natančno poročilo o Haroldu Streetu, amerikanskem misijonarju in Johnu Trevinu, članu kanadske misijonske družbe v Sudanu. Ta dva so Abesinci pred nekaj dnevi brez vsakega povoda ujeli in zaprli. Poslanik je pri abesinski vladi protestiral in zahteval, da ju nemudoma izpuste. Misijonarja so aretirali že 27. januarja in ju drže zaprt v glavnem mestu province Sidam Chenca. Amerikanska vlada je naročila svojemu poslaniku, naj zastavi vse sile, da osrednja vlada v Addis Abebi doseže od podrejenih oblasti, ki to delajo po njeni izjavi

na lastno pest, da nemudoma izpuste obadva amerikanska misijonarja, ki sta v Abesiniji vršila le svojo versko dolžnost.

Addis Abeba, 12. febr. o. Iz uradnih krogov poročajo, da je abesinski vladi incident, ki se je pripetil zaradi obeh amerikanskih misijonarjev, zelo neprijeten in ga bo skušala čimprej likvidirati. Tako sta že obadva misijonarja izpuščena. Njuno aretacijo abesinski krogi opravičujejo s tem, da so podrejene oblasti mislile, da je misijonsko delo omejeno samo na določene kraje, obadva Amerikanca pa sta hodila oznanjati vero tudi izven svojega področja.

2 milijona funtov za mornarico

London, 12. febr. o. Sklep finančnega odbora za podporo angleški trgovski mornarici, ki je zadnje čase prišla v precejšnjo stisko zaradi konkurence drugih držav, je včeraj prišel pred sejo poslanske zbornice. Zbornica je po daljši debati odobrila predlog finančnega ministra, da se da trgovski mornarici podpora v znesku 2 milijonov funtov sterlingov, to je okoli pol milijarde dinarjev, za l. 1936. Vsi poslanci so utemeljevali potrebo

take podpore s tem, da je mornarica živec vsega angleškega gospodarskega življenja, brez katerega ne more uspevati ne industrija in na katerega je vezan ves ugled angleškega cesarstva. Kritizirali so podporo samo skrajno levičarski poslanci delavske stranke, ki so govorili, da je nesmiselna, ker pomeni samo slučajno reševanje celotnega zavoženega gospodarskega položaja.

Marsejski protes

Včerajšnji dan je potekla obravnava ob govoru državnega tožileca, ki se je obširno bavil z zločinom, s katerim so morilec ne samo ubili velikega prijatelja Francije, kralja Aleksandra, temveč tudi njihovega zunanjega ministra Louisa Barthouja ter s tem zlorabili na grd način gostoljubje, ki ga tuji uživajo na tleh Francije.

Kraljica Marija je odstopila od svoje privatne tožbe ter prepuстила sodbi francoskega sodišča, da izreče popolnoma svobodno kazen za tiste, ki so ubili kralja Aleksandra. Nato je državni tožilec Roll opisoval grozen vtis, ki ga je marsejska katastrofa napravila na vso francosko javnost, ki se je začudena začela spraševati, kako je mogoče ob belem dnevu na tak način pokončati dvoje življenj, glavarja tuje države in ministra francoske republike. Državni tožilec je nato v plemenitih črtah opisal lik pokojnega kralja kot poglavarja svoje države in kot vojaka na fronti ter najzvestejšega zaveznika francoskega naroda. Naglasil je neomajljivo prijateljstvo, ki ga je pokojni kralj gojil do zavezniške Francije. Prav tako je slavil pokojnega Barthouja kot moža izrednega obzorja in velikih sposobnosti, ki je vse svoje delo posvetil svoji domovini ter moral zanje tudi tragično žrtvovati svoje življenje.

Drž. tožilec zahteva smrt

Za tak zločin, kakršnega skoraj ne pomni francoska zgodovina, je treba po mnenju drž. tožileca odmeriti najstrožjo kazen. Smrt, ki naj doleti morilce, naj bo zadnji opomin vsem tistim, ki bodo še skušali gostoljubnost francoske zemlje izrabiti na tako gnusen način. Obrnjen proti porotnikom je državni tožilec omenjal tudi ostale tri smrtno žrtve atentatorja in pozval porotnike, naj pri svojem izreku sodbe upoštevajo tudi to okolnost.

Ustaška družba

V popoldanskem svojem govoru je državni tožilec analiziral načrte atentatorjev, njihova pota v Francijo in osvetljeval tiste naklepe atentatorjev, o katerih obtoženci sami nočejo ničesar vedeti. Za Pospisilovo krivdo poudarja tudi to, da francosko pravosodstvo obtožencev ne bo moglo soditi krivično, ker je obtožene bil že od jugoslovanskih oblasti zaradi podobnih zločinov obsojen na smrt. O vseh obtožencih je državni tožilec postavil trditve, da so to profesionalni morilci, ki so se pripravili za svoj posel s cinizmom in hladnokrvnostjo.

Svet v dogodkih

Macdonald ml. izvoljen

London, 12. febr. o. Malcolm MacDonal, čigar ime so zadnje čase imenovali v zvezi s krizo angleškega kabineta in s prenosno vlado, je bil včeraj pri volitvah v Bassettu izvoljen z veliko večino pred ostalima dvema kandidatom Rossom in Cromarthyem. S tem odpade precejšen razlog za preustrojitve angleške vlade, ker bo MacDonal ml. po tej izvolitvi lahko še naprej ostal minister za kolonije.

Use radi denarja

Iz Kaira poročajo, da se je egiptska vlada začela pogajati z upravo Sueškega kanala. Egiptovska vlada zahteva, da morajo biti v upravnem odboru tudi Egiptčani. Egiptskim pomorskim društvom se morajo dovoliti znižane cene za prevoz skozi kanal. En del osebia, ki urcia zadeve Sueškega kanala, mora biti sestavljen iz Egiptčanov.

Prite iz vojne umirajo

Fribourg en Suisse. Snoči je umrl v 58 letu starosti dr. Henry Raymond, profesor na lukajšni medicinski fakulteti in prirodoslovec svetovnega slovesa. Dr. Raymond je nekoč zdravlil španskega prestolonaslednika. Med svetovno vojno je igral veliko vlogo ob času tamnih pogajanj, ki so se leta 1917 razvijala v bližini Freiburga. Pogajanja so se vodila med zastopniki Antante in avstrijske mornarice. Ob leji priliki je dr. Raymond bil zaupnik francoske vlade, zaupnik cesarja Karla pa je bil grof Revertera.

Palata DN

Iz Zeneve. Nova palača Društva narodov, kamor se bodo preselile pisarne lujništva 17. t. m., je gotovo ena največjih palač na svetu. Za razne urade in druge lokale je v palači prostora za 900 oddelkov. V celi palači je 17.000 vrat in 6.050 oken.

Ne pozabite, da že jutri začne izhajati naš novi podlistek

Mrtvi in dva živa

roman, ki po napelosti, pretresljivosti in moistrskem podajanju najbolj zapletenih položajev prekaša naš dosedanj roman. To je delo, ki ga nihče ne bo mogel nehati brati do konca.

Mrtvi in dva živa

je roman slovečega norveškega pisatelja Sigurda Kristjansena.

Mrtvi in dva živa

je delo, kakršnega še niste brali, lakoi po prvih poglavjih boste ugotovili, da se že zaradi njega spleča biti naš naročnik. Torej ne pozabite: jutri naš novi roman.

Iz spisikov, ki jih je dostavila sodišču jugoslovanska vlada, je prebral drž. tožilec vso zgodovino vstajne organizacije, njenih statutov, dolge vrste zločinov in karakteriziral Paveliča kot njihovega vodja. Nadalje je izpodbijal njih zagovor, češ da niso zločinci, temveč junaki, ki so se morilnega orožja oprijeli zato, da povzdignejo glas in opozore svet na trpljenje svojega naroda v državi. Državni tožilec poudarja, da ta zagovor ne zmanjšuje teže zločina, ker bi potem takem prišlo v navado, da bi taki zločinci vselej ostali nekažnovani. S tem bi se družba rušila v svojih prvobitnih osnovah. Državni tožilec je mnenja, da je krivica obtožencev nepo- bitno dokazana in je vse odvisno od porotnikov, ki bodo morali odgovoriti na vprašanje, so li obtoženci res krivi, ki so sodelovali s Kelemenom pri zločinu, katerega žrtvi sta padla ne samo kralj Aleksander in minister Barthou, temveč tudi strazar Gally in dve nearečni ženski, poleg generala Georgesa, ki je bil težko ranjen.

Strahovalci Sloven. goric na zatožni klopi

Maribor, 12. februarja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je danes dopoldne začel proces, ki je za naše skromne razmere prava redkost. Na zatožni klopi je sedel tatinska banda, ki je nekaj let strahovala vzhodne predele Slovenskih goric ter ima na vesti nič manj kot 43 tatvin in vlovov, pri katerih je zaplenila vrednosti za četrto milijona dinarjev.

Kdo so storilci

9 ljudi sedi na zatožni klopi, dvojico so pripeljali pred sodnika iz preiskovalnega zapora, ostalih sedem pa je bilo do razprave v prostosti. Večina med njimi so mladi fantje, krepkih mišic, ki bi si bili lahko pošteno služili kruha, pa so rajši brezskrbno živeli na tuje stroške. Najmlajši med njimi je fantin 15 let, ki je že zgodaj zšel v tatinsko družbo. Razen njega sedijo pred sodniki: kot glavni obtoženec 23letni Rudolf Žnidarič iz Očeslavcev, 21letni Alojz Kolar iz Okoslavcev, 31letni Matija Zemljčič iz Očeslavskega vrha, 23letni Franc Krajnc iz Starenskega vrha, 27letni Karol Fras iz Očeslavcev, 26letni Karol Kostrevec od Sv. Lenarta, 50letni tesar Alojz Kolar iz Okoslavcev in 33letni Peter Rakuša iz Kunove.

Veliki grešniki

Žnidarič ima na vesti 7 vlovov in tatvin. Alojz Kolar 20 tatvin, Zemljčič Matija in Krajnc Franc dve tatvini, Fras Karl eno, Kostrevec Karl 19 tatvin, Kolar Alojz star. dve tatvini in več slučajev prikrivanja, Rakuša Peter pa eno tatvino in en slučaj prikrivanja. — Najtežji grešnik je Žnidarič. Saj je enkrat ukradel 178.000 Din skupaj, drugi 18.000 Din, tretji 3000 Din itd. Kradli so pa vsi povprek. Včasih posamič, včasih združeni medsebojno v večje ali manjše tolpe so strahovali ves severovzhodni predel Slov. goric od Sv. Trojice do Gornje Radgone. Vse, kar jim je prišlo pod roko, je šlo z njimi. Od denarja do obleke in

obutve, od vlovov in zidance, iz katerih so odnašali vino in žganje, do vdorov v kurnike, svinjake in hleve. Plen je bil kar najraznovrstnejši. Vse jim je prav prišlo, od kokeši do pitanega prašiča in teleta. Kar niso mogli spraviti v denar, so pa sami porabili ter so včasih prirejali cele gostije, na katerih so se mastili z ukradenimi stvarmi.

174.000 Din naenkrat ukradenih

Neznosnemu početju je tatinske bande je napravila konec največja tatvina, kar jih imajo v naših kronikah zabeleženih. Dne 28. julija lanskega leta je bilo ukradenih trgovcu Jožetu Hermanu v Očeslavcih v času, ko se je mudil s svojo ženo v vinogradu, iz zaklenjenega omara v stanovanju 174.000 Din. Storiteli so prišli v notranjost zaklenjenega hiše skozi okno, ki je bilo le priprto. Dasi se je nahajala na oknu železna mreža, se je vendar tat spazil skozi ter odprl omaro s ključem, ki ga je našel na omari. Potem, ko je vzel denar, je omaro zopet zaklenil ter se skozi okno spazil zopet na prosto. Ko je bila tatvina odkrita, je prišel iz Maribora datiloskop Grobin s policijskim psom. Pes je našel sled, ki je vodila do hiše Jakoba Milinariča v Stavenskem vrhu. Ta je bil aretiran skupaj s sosedom Karlom Grahom. Med tem pa so orožniki ugotovili, da je Rudolf Žnidarič dan pred vlovom vabil k sebi Kranjca Franca, naj pride knjem in da prideta od daleč se dva, ker se bo pri Hermanu nekaj zgodilo. Na podlagi tega so orožniki prišli še Žnidariča. Dočim sta Milinarič in Grah dejanje odločno zankala, je Žnidarič po kratkem obotavljanju res priznal, dejal pa je, da sta bila soudeležena tudi Milinarič in Grah. Pozneje se je izkazalo, da sta bila oba v resnici nedolžna in da ju je Žnidarič kar tako obdolžil skrivno.

Dramatičen lov za Žnidaričem

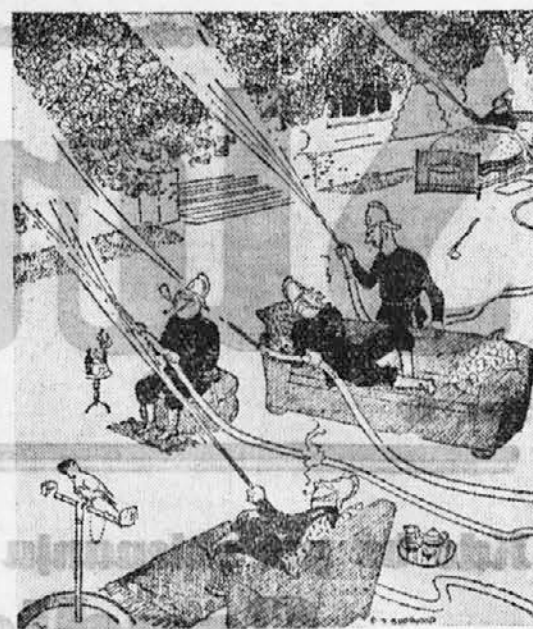
Med tem so orožniki ugotovili, da je izvršil tatvino pri Hermanu Žnidarič v družbi Alojza Kolarja in nekega 15-letnega fantina, katerega so

uporabili, da se je zaradi svoje šibke postave splazil v notranjost hiše skozi zamreženo okno ter denar odnesel iz omare. Pri lokalnem pogledu pa se je Žnidariču posrečilo pobegniti. Ušel je orožnikom, kakor da se je vdril v zemljo ter srečno odnesel pete. Že se je zdelo, da ga ne bo mogoče dobiti in da je tudi ukraden denar izgubljen, ko je padel v roke orožnikov po čudnem naključju. Žnidarič se je hotel umakniti zasledovanju z begom v druge kraje. Z vlakom si ni upal na pot, pa se je odpeljal z avtobusom proge Radgona-Maribor proti Mariboru. Slučajno pa je med potjo sopolil v isti avtobus tudi ukradeni trgovec Herman, ki je takoj spoznal Žnidariča ter to povedal sofarju. Ta je duhaprisotno zaklenil vrata na avtobusu ter vozil z vso brzino, da zločinec ni upal tvegati skoka skozi okno. Tudi ostali potniki so takoj zvedeli, kak poštenjakovič sedi med njimi in bi mu bili beg naglo preprečili. Tako ni preostalo Žnidariču ničesar drugega, kakor da je mirno sedel na svojem mestu, dokler ni sofar ustavil avtobusa pri Sv. Trojici v Slov. goricah naravnost pred orožniško postajo ter izročil beguna orožnikom. Tako je potem Žnidarič prišel na varno ter se je po kratkem času znašel za zamreženimi okni mariborske jelnišnice.

Grehi prihajajo na dan

Z Žnidaričem so spravili na varno glavarja tatinske tolpe in kmalu so potem orožniki polovili še ostale grešnike. Sedaj so prišli na dan vse neštevilne tatvine in prestopki, ki so jih obdolženci že dalje časa vršili, pa nikoli ni padel sum na nje, ker so znali vse tako spretno prikriti. Ena tatvina za drugo se je pojavila, dasi so sicer skrajja vsi trdovratno tajili. Potem pa je priznal eden to malenkost, drugi zopet drugo in polagoma se je razvzljala zapletena zadeva. Kljub temu se vsega ne priznavajo v celoti, vendar je njihova krivda dovoljno dokazana.

Ob času našega poročila razprava še traja ter bomo objavili sodbo jutri.

Med gasilci:

»Če smo pohištvo že vlačili dol — zakaj ga ne bi uporabljali...«

Pluj

V soboto, 8. t. m. je bil sklican v gostilno »Pri Novem svetu« sestanek emigrantov iz Primorskega stanujočih v Pljuju, na katerem naj bi se pripravilo vse potrebno za ustanovitev društva primorskih emigrantov v Pljuju. Pozivu so se odzvali gotovo vsi Primorci, pa še mnogo domačinov prijateljev naših bratov iz juga, celo iz Maribora je prišla skupina članov mariborskega emigrantskega društva z g. Marimom Kraljem na čelu, znanim organizatorjem naših Primorcev v Mariboru. Sestanek je otvoril in vodil pljujski župan in slovenski pisatelj dr. Alojzij Remec, ki je rojen Tržčan. Dr. Remec je po otvoritvenem govoru podal besedo g. Marimu Kralju, ki je nato obširno poročal o pomenu in namenu društva v Pljuju. Zvedeli smo med drugim, da je sličnih društev v Jugoslaviji že 40 in da bo pljujsko 41. po številu. Na kraju so vsi prisotni govorniki za njegovo izredno zanimiva in aktualna izvajanja nagradili z živahnimi in toplimi aplavzom. Pristopilo se je končno izvolitvi pripravljalnega odbora z dr. Remcem na čelu, ki naj pripravi vse potrebno za ustanovni občni zbor, ki se bo v kratkem vršil.

Občni zbor gasilske župe za pljujski okraj. Gasilska župa za pljujski okraj je imela preteklo nedeljo ob obilni udeležbi članov svoj občni zbor. Navzoči so bili tudi zastopniki političnih in vojaških oblasti. Zbor je vodil starešina župe gospod Muzek, ki je na zboru podal obširno poročilo o preteklem delovanju župe. Župa šteje sedaj 41 društev in eno se snuje v Pacinju. Župa ima članov: 1233 rednih, 85 rezervnih, 560 podpornih in pa še 76 samaritanec, skupaj 1973 članov. Požarov je bilo v preteklem letu na področju pljujske gasilske župe 59, razven tega so člani župe nudili pri 153 raznih nesrečah in nezgodah prvo pomoč. Iz tega je razvideti, da vsrjšo gasilska društva še važno samaritansko nalogo, ki bo sčasoma, ko se bo število izurjenih samaritanec pri gasilskih društvih povečalo, postalo vse važnejše. Pri gašenju požarov se je ponesrečilo 7 gasilcev, Skoda, ki jo je v pljujskem okraju v preteklem letu povzročil ogenj, znaša 2.145.361 Din, medtem ko je gasilec uspel s pravčasno pomočjo rešiti okrog 5.180.000 Din narodnega premoženja. Proračun znaša 17.860 Din. Sklenilo se je končno ustanoviti v Pljuju stalno gasilsko pisarno, kjer se bo poslovilo za vse čete pljujske gasilske župe.

mo več v odbor ter da moramo vsi pristopiti v Jugoslovansko nacionalno stranko.

Navydušno pritrjevanje je zopet dokazalo, kako zaupanje uživa predsednik Penko med članstvom.

Po nato sledile slučajnosti je bil ta lepo uspeli občni zbor zaključen.

Drobiž iz domovine

40 letnica

dr. Ante Starčevića

V Zagrebu pripravljajo obsežnejšo proslavo, s katero hočejo počastiti spomin svojega politika in narodnega delavca dr. Ante Starčevića. Prihodnje dni bodo praznovali 40 letnico njegove smrti, za kar so priredili naprosili za sodelovanje tudi dr. Vl. Mačka. Prireditelji hočejo dati slavnosti s tem popolnoma hrvatski značaj. Ko je stopil Ante Starčević v politično arenjo, je stala Hrvatska v znamenju bojev med unifonistično madžarsko stranko in med stranko, katere idejni utemeljitelj je bil škof Strossmayer. Starčević je dal svoji stranki izključno hrvatski program, okoli katerega so se v največji meri začeli zbirati mladi ljudje. Vendar Starčević s svojo stranko ni mogel žeti velikih političnih uspehov, ker je kmalu nastal spor med njenimi voditelji ob priliki, ko so hrvatski omladinci javno sežgali v Zagrebu madžarske zastave. Zaradi tega razkola se je Starčević umaknil iz politike in leta 1896 umrl.

Jubilej nadškofa

dr. Bauerja

Včeraj je v Zagrebu slavil 81 letnico svojega življenja in 25 letnico svojega škofovanja nadškof dr. Ante Bauer. Ves hrvatski narod je pobil po svojih zastopnikih čestitati svojemu metropolitu, ki je v vseh časih borb in trpljenja stal vedno v vrstah svojega naroda.

Ob 11 dopoldne je dr. Bauerju prva čestitala duhovščina na čelu z nadškofovim pomočnikom dr. Stepićem. Za temi so čestitali ban dr. Kostrenčič, poveljnik armije in mestni župan. Enako je čestitala svojemu pokrovitelju akademija znanosti, v katere imenu je predsednik dr. Albert Bazala izrek biljubantno zahvalo za nesebično veliko pomoč, ki jo je enako kot pred njim škof Strossmayer izkazal in jo še izkazuje akademiji. Takoj za temi je prispeval v nadškofijski dvorec deputacija 58 zagrebških kulturnih društev, ki je izročila nadškofu na pergamentu izdelano spomenico, ki so jo podpisala vsa društva. V imenu vseh teh društev je izrekel čestitke dr. Rudolf Horvat.

V soboto bodo zagrebška društva priredila v počastitev dr. Bauerja svečano baklado, v nedeljo pa bo v veliki dvorani zagrebškega velesejnskega poslopja proslava obletnice kronanja papeža, ki bo obenem tudi javna svečana proslava dvojne jubileja hrvatskega metropolita.

Lažni trgovski potnik

V Lipovljah je bil aretiran neki Vekoslav Rakoš, ki je potoval po Slavoniji in Vojvodini ter se izdal za zastopnika Narodne prosvete in zastopnika trvdke Han in Hutter v Mariboru, seveda s ponarejenimi legitimacijami, in je skušal takoj prodajati podeželskim krojačem vsakovrstno blago. Ko je hotel od nekega vaškega krojača v bližini Osjeka dobiti naročilo za blago in seveda vzeti aro, mu je prekrizal račune trgovski potnik neke trvdke iz Zagreba, ki je krojača opozoril, da je to najbrž isti goljuf, ki je ob lakem poslu po Vojvodini ogoljufal že večje število krojačev. Ta krojač je zadevo takoj prijavil orožnikom, ki so goljufivega potnika aretirali, odvedli na sodišče, kjer je Rakoš priznal več svojih takih grehov, kajti sprejema je predplačila na naslov trvdke, za katero so dognali, da sploh ne obstoja. Še preden pa je sodišče moglo iz goljufa spraviti na dan vse grehe in priznanja, je Rakoš iz preiskovalnega zapora pobegnil.

Strašen umor kmeta

V Žitnjaku pri Zagrebu je bil včeraj odkrit strašen umor, čigar povzročitelja doslej še niso našli. Nekoliko ven iz vasi so na travniku našli popoldne ubitega kmeta Ivana Družiča. Umor je bil izvršen na strašen način. Nepoznani ubijalec mu je s sekuro razbil glavo, da je smrt nastopila takoj. Zagrebška policija je bila takoj poklicana na kraj nesreče, vendar zaenkrat morila še ni mogla ugotoviti, pač pa je dognala, da je umorjen kmet odšel okoli 4 zjutraj z doma, ni se pa več vrnil. Ker pa tudi doma niso mogli najti žene umorjenega kmeta, smatra policija, da je upravičena sumnja, ki njo krivi umora in jo zato skrbno išče.

40 nesreč radi poledice

Včeraj zjutraj je v Zagrebu nenadoma nastopila poledica, ki je v teku dneva povzročila preko 40 nesreč, ki so bile vse manjšega značaja. Ve-

čina ponesrečenecv se je le lažje pobila, težje poskodbe je zadobilo le 6 nesrečenecv, ki so si zlomili roko ali nogo in so jih obdržali za nekaj dni v bolnišnici.

Strel za nasilnega gosta

V vasi Divošu v bližini Sremske Mitrovice je pozno zvečer stopil v gostilno Milana Mihajlovića pijani Vasa Jovanović in se vsedel za mizo. Zahteval je vina, vendar mu gostilničar ni hotel postreči, ker je bil gost že preveč pijan, temveč ga je pozval, naj se odstrani iz gostilne. Pijani gost se je seveda temu pozivu uprl, a ni pomagal nič, ker ga je gostilničar pograbil in postavil na cesto. Ker pa je tisti čas potekla tudi policijska ura, je gostilničar zaprl gostilno. Odstranjeni gost pa je hotel na vsak način vina ter z butanjem in

Občni zbor društva

V nedeljo ob pol treh popoldne so imeli svoj občni zbor nižji uslužbenec poštnobrojavne stroke, ki so organizirani v Društvu nižjih uslužbenecv poštnotelegrafске stroke. Znano je, kak razmere so v tem društvu vladale še do nedavna. Šele državni svet je moral izreči, ali ima društvo pravico do obstoja ali ne. In ko je državni svet potrdil opravičenost obstoja, so se začele svojevrstne intrigir prohi predsedniku Josipu Penku, ki je za obstoj in napredek društva toliko žrtvoval. Dobil pa je z nedeljskim občnim zborom popolno zadoščenje za vse, kar je moral v polpreteklih doli prenašati.

Takoj po otvoritvi občnega zbora so zborovalci poslali udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravne brzojavke pa resornemu ministru dr. Kaludžerčiču, slovenskima ministroma dr. Koroscu in dr. Kreku, načelniku v poštnem ministrstvu dr. Ratajcu in Osrednji organizaciji nižjih poštinih uslužbenecv v Belgradu.

Poročila.

Svoje poročilo je najprej podal predsednik Sojer, ki je med drugim dejal, da za neuspehe organizacije niso krivi voditelji, marveč splošna sedanja kriza, v katero so zabredli vsi stanovi in vse države. Za njim je podal svoje poročilo tajnik Dvoršak. Grajal je nezavednost članstva ter gome, ki vladajo med gotovimi skupinami, ne da bi ta del svojega poročila natančneje in razumljiveje razložil. Oba, tako predsednik, kakor tajnik, sta sicer izjavila, da ne računata več na ponovno izvolitev, vendar pa je vsaj tajnik obljubil svoje nadaljno sodelovanje. Blagajniško poročilo je podal blagajnik Kresc. Iz tega poročila posnemamo, da je v premoženjskem poslovanju bil prebitek. Tocošno ima društvo 560 članov. Nato je bilo soglasno sprejeto nadzorstveno poročilo z župnikom.

Nato je govoril o razmerah v Osrednji upravi bivši nien tajnik in urednik osrednjega glasila Vasiljevič iz Belgrada, ki se slučajno mudi v Sloveniji. Njegova izvajanja so bila prav zanimiva.

Volitve.

Vloženi sta bili dve listi. Nosilec ene liste je bil dosedani tajnik Dvoršak, dočim je bil na čelu druge prejšnji predsednik Josip Penko. Dosedani predsednik pa je na Dvoršakovi listi kandidiral kot nadzornik. Že pri debati se je izkazalo, da je obroč okoli prve liste (Dvoršakove) nekoliko tesen, da pa uživa druga lista (Penkova) zaupanje vsega članstva. In tako so pokazale tudi volitve:

Za prvo listo (Dvoršak) sta glasovala dva člana, za drugo (Penko) pa vsi ostali.

Bila je torej v celoti izvoljena Penkova lista.

Samomor v kavarni Tabor

Ljubljana, 12. febr.

Malo pred 1 ponoči se je danes zopet pripetil žalosten slučaj samomora, ki se v zadnjem času v Ljubljani ponavljajo kar drug za drugim. 37letni invalid Franc Mulej, ki je bil zaposlen kot predelavec v protezni delavnici in je stanoval v Prešernovi ulici v Mostah št. 5, se je v kavarni »Tabor« nenadoma ustrelil s pištolo v glavo. Reševalci so ga takoj prepeljali v splošno bolnišnico. Njegovo stanje je bilo že brezupno in nesrečni Mulej je danes zjutraj podlegel poškodbam. Vzrok njegovega dejanja še ni znan, najbrž pa je sličen onim, zaradi katerih jih gre danes toliko prostovoljno v smrt.

tolčenjem po vratih zahteval od gostilničarja, da mu odpre. Zagrozil je gostilničarju, da ga bo ubil. Ker se mu želja ni izpolnila, je Jovanović pograbil za vile ter začel z vso silo razbijati po vratih. V jezi je gostilničar pograbil za puško in nasilnega gosta ustrelil do smrti.

Vino ostaja v kletih

V izvozu iz Dalmacije je nastal nenaden zastoj. Radi slabše lrgatve, ki je bila letos za 30% manjša kot lanske leto in radi manjšega pridelka v ostalih pokrajinah države, so dalmatinski vinogradniki računali, da bodo letošnje leto boljše prodajali svoje vino. Vendar se je položaj poslabšal. Od predlanske lrgatve so prodali skoro polovico vina, letošnje leto pa so prodali šele 300 vagonov vina od pridelka 1600 vagonov. Dogodili so se slučajni, da nekateri vinogradniki niso prodali niti litra vina, čeprav je tudi letos cena vinu naslavljena tako nizko, namreč 1.50 do 2 Din na liter.

poštinih uslužbenecv

na kateri so poleg predsednika Penka tajnik Josip Bizovićar, blagajnik Drago Rotar, odborniki pa: Lovro Nahligal, Pavle Smrekar, Franc Hrovat, Peter Jermol, Marlin Sirme, Lado Havliček. V nadzorstvu pa so: Vinko Klančar, Josip Suhar, Franc Zajc in Marlin Bezjak.

Novoizvoljeni predsednik Penko se je nato zahvalil za zaupanje ter se v svojem govoru na kratko spomnil polpretekle dobe, ko so delo ljubljanske organizacije podpirali Hrvatje in Srbi, ko pa tega niso podpirali tovariši iz Slovenije, marveč so celo delo ovirali. Obenem je bil politiziranje v društvu in obljubil je nagrado tisoč dinarjev vsakomur, ki mu more dokazati, da je on le enkrat v društvu politiziral. »Toda, nikdar več se ne bo zgodilo« — je dejal predsednik Penko — »da bi nam kdo grozil, češ da »punktaš« ne sme-

Pred premijero Lady Macbeth na slov. odru

Danes zvečer ob 20. uri bomo slišali v opernem gledališču prvo slovensko uprizoritev sodobne ruske opere »Jekaterina Izmailova, Lady Macbeth iz Mcenska« z glasbo Dimitrija Sostakoviča.

Pred nedavnim nas je vodstvo gledališča razočaralo z uprizoritvijo opere »Prešmerljani grad«, ki kaže najskrajnejšo duševno revščino v vsakem oziru. Zakaj nam vodstvo vsiljuje tako delo lučnega izvora, ko imamo vendar doma slična dela boljše kakovosti. Saj mu je vendar znano, kak uspeh je imela neka hrvatska opereta lani v Zagrebu. Ali nimajo domači skladatelji prvenstvene pravice do fanhjem naših gledališč? Zakaj še ni uprava odstranila tega dela sporeda, ko je to naša najnost upravičeno zahtevala? Ali ne bi bilo potrebno govoriti predvsem o duhovni krizi gledališča poleg tolikokrat omenjene gmočve? Ali so taka dela primerna priprava za dojevanje višjih glabenih vrednot?

V diametralnem nasprotju s pravkar omenjenim delom bo nočnejša uprizoritev, ki predstavlja delo velikih kvalitiet.

Dimitrij Sostakovič (eden najmlajših a največ-

Uspeh slovenskih fotoamaterjev v Belgradu

V Belgradu se je zaključila razstava fotoamaterskih slik, katero je organiziral foto odsek srbskega planinskega društva pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Razstavljene slike so se delile v dve kategoriji, v umetno fotografijo in pokrajinsko fotografijo. Na razstavo je poslalo 74 avtorjev 716 slik, od katerih je bilo sprejetih in razstavljenih 64 avtorjev z 281 slikami, poleg tega je poslalo še 29 neorganiziranih amaterjev 240 slik, od katerih je bilo sprejetih 64 od 14 avtorjev. Slovenski fotoamaterji so v dveh kategorijah odnesli prve nagrade in s tem dokazali visoki nivo

slovenske fotografije, ki se je afirmirala že na mnogih inozemskih razstavah z nič manj pomembnimi uspehi. V kategoriji umetne fotografije je prejel zlato kolajno ljubljanski fotoamater Ante Kornič, bronasto kolajno pa istotako Ljubljčan Peter Kocjančič. Še večji uspeh so zabeležili Slovenci v skupini pokrajinske fotografije, kjer je zlato kolajno odnesel Juš Kozak, srebrno Janko Ravnik, bronasti kolajni pa Ivo Gogača iz Ljubljane in Vlado Cizelj iz Maribora.

nice popolnoma na tiho raznašajo mesečno svojim podpirancem, katerih je redno okrog 50, podpore na njihove domove. Članje je 184.

Nesreča in napad. 72letni posestnik Franc Sitar od Sv. Brice pri Velenju je v ponedeljek dopoldne padel na pločniku v Sostanju in si zlomil desno nogo nad koleno. — Ko se je 24letni posestnikov sin Jerovšek Franc iz Stranice vračal pred dnevi po cesti iz Celja domov, ga je na cesti na Frankolovem n padel neznan možič, ga zabol del z nožem v levo stran in ga hudo poškodoval.

Celje

Karitativna društva polagajo obračune. Dvoje je v Celju karitativnih društev, ki delajo na verski podlagi in lajšajo po skromnih močeh bedo današnjih dni. Je to Gospejno društvo, ki je polagalo račun o svojem delovanju v preteklem letu z dnjo nedeljo, in Vincencijska konferenca, ki ima občni zbor danes, v sredo ob 8 zvečer v tajništvu. Člani in dobrotniki iskreno vabljani.

Petnajst tisoč dinarjev je razdelilo Gospejno društvo v preteklem letu med celjske reveže. Cla-

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 12. februarja: Sv. Evlalija.
Jutri, četrtek, 13. februarja: Sv. Katarina.

Kaj bo danes

Prosv. dvorana Trnovo: ob 8. uri prosvetni večer (komičen prizor, glasbene točke in zabavno predavanje).

Ljudski dom Moste: ob 8. XXII. občni zbor Prosv. društva Moste.

Alpinistična šola: ob 20. predavanje Franja Vilharja: »Nevarnosti v gorah« (Skiopitčne slike).

Simfonični koncerti.

Zelja propagirati v Ljubljani čim bolj simfonično glasbo je porodila ljubljanske simfonične koncerte, ki jih pod okriljem Glasbene Matice ljubljanske prireja naša Radi-postaja. Koncerti bodo na visoki umetniški stopnji, skrbno sestavljene sporedne bo izvajal popoln orkester pod vodstvom izredno agilnega in sposobnega dirigenta ljubljanske Radio-oddajnepostaje g. D. M. Sijanca. Cene so postavljene tako, da je obisk vsakemu omogočen. Sedeži so po 10 Din, stojišča pa po 5 Din. Prvi koncert, ki bo v ponedeljek, dne 17. t. m. v Filharmonični dvorani, nam prinaša skladbe Händla, Bacha Haydna in Miheva. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Nevarnosti v gorah. Planinci in smučarji, ki posekate planine, poleti in pozimi niti ne slutite, kakšne nevarnosti vam pretijo. Pridite nocoj v alpinistično šolo, kjer vam bo ravn. Franjo Vilhar nazorno tolmačil s sliko in besedo to važno vprašanje. Začetek točno ob 20. uri.

Gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

12. febr., sredo: »Siromakovo jagnje«. Red Sreda.
13. febr., četrtek: »Tuje dete«. Red Č.
14. febr., petek: Zaprtlo.
15. febr., sobota: »Pesem s cest«. Red B.

»Siromakovo jagnje« je drama, ki nam prinaša zgodbo iz Napoleonskega življenja v Egiptu. Delo je bilo prvič lani na našem repertoarju ter se je vprizarjalo z velikim uspehom. V posameznih vlogah nastopajo: g. Šaričeva, Nablocka ter gg. Levar, Debevec, Jerman, Gregorin, Sanein in Skrbinek. Režija Kreftova. Vprizoritev 12. t. m. je za Red Sreda.

Opera.

Začetek ob 20.

12. febr., sredo: »Jekaterina Izmailova, lady Macbeth iz Meenskac«. Premijera. Red A.
13. febr., četrtek: »Prešmentani grad«. Red Četrtek.
14. febr., petek: Ob 15: »Kraljičin ljubljeneec«. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 5 do 10 Din. Izven. — Ob 20: Plesni večer Mercedes Goritz-Pavelič. Izven. Znizane cene.

Plesni večer v operi. Znamenita zagrebška plesalka Mercedes Goritz-Pavelič, ki je z največjim uspehom nastopila tudi že v inozemstvu, bo plesala v petek v opernem gledališču po naslednjem sporedu: V I. delu zapleše na Šumanovo glasbo S. poleto, dalje Rezerjevo Uspavanko, 3. male plesne po Mozartu, dalje Toccato po Bachu, Gigue na glasbo Corellija in Capriccio na glasbo Scarlatija. II. del obsega 3 plesne iz Baranovičeve skupine Puncik. III. del obsega narodne ritme, ki se plesajo na Albenizov tango, Ravellov Bolero, Straussov valček in Gotovčev poškočnico. — Vsi plesi so našturinani po znamenitih umetnicah, ki je napravila tudi načrte za svoje kostume. Na plesni večer opozarjamo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 12. februarja, 12. Kino-orgle (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Operetni venček (plošče). — 14. Vremenska poročila, borzni tečaj. — 18. O kratkih in evanđeljskih (plošče). — 18.20 Otroška ura: Zvezdopisnik na dvoru kralja Miroslava (člani Narodnega gledališča). — 18.40 Biografija slovenskih skladnikov (gosp. Elbin Bojce). — 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Jugoslovanski narod sam o svoji znanosti (dr. Niko Zupančič iz Ljubljane). — 20. Prenos iz ljubljanske opere: v I. odmoru: Glasbeno predavanje (gosp. Matija Bravničar), v II. odmoru: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — Konec ob 20.

Drugi programi:

Sreda, 12. februarja, Belgrad: 19.50 Richard Taubert na ploščah. — 20.20 Griegove in Saint-Saënsove skladbe. — 21.40 Plesna glasba. — Zagreb: 20. Prenos iz Ljubljane. — 22.15 Plesna glasba. — Dunaj: 19.55 Simfonični koncert. — 22.10 Vojška godba. — 23.29 Vokalni Fritz Kreisler na ploščah. — 23.50 Zabavna glasba. — Budimpešta: 20.10 Simfonični koncert. — 22.30 Plesna glasba. — 23.15 Glasbeni glasbeni. — Trst: 20.15 Vojška godba. — 22.15 Plesna glasba. — Rim-Bari: 20.35 Donizettijeva opera »L'ubizenski napad«. — Praga: 20.05 Simfonični koncert. — Varšava: 20. Koncert v spomin Pilsudskemu. — 21 Chopinove skladbe. — Vsa Nemčija: 17.40 in 22.20 Prenos iz Ga-Pa. — 18. Pojoči Frankfurt, pešter popoldanski koncert. — Berlin-Lipsko: 20.45 Koncert berlinskega radijskega orkestra. — Königsberg-Frankfurt-Stuttgart: 20.45 Pešter večer. — Hamburg: 20.45 Gerstnerjeva opera »Medvedji vitez«. — Frankfurt-Köln: 20.45 Valček večer. — Monakovo: 20.45 Narodna glasba.

Slovenski javnosti

Težke gospodarske razmere, ki povzročajo po vsem zasli, nazadovanje in bedo, mečejo svojo senco tudi na kulturo in prosvetno življenje. Na ljubljanski univerzi, ki naj bi bila vzgajališče slovenske inteligence, se število slušateljev vedno bolj krči, univerza sama pa hira ob dotacijah, ki jih dobiva v vedno manjših dozah.

Od leta 1932 študent ne uživa več svoje izobrazbe zastoni. Zanj mora plačevati, zdaj po tem, zdaj po drugem, izpremenjenem načinu velike, za nekatere nedosegljive vsote, ki mu šele dajejo pravico, da se vpiše v najvišjo znanstveno ustanovo. Uvedba solnin je že itak slab dotok na univerzo še bolj omeji. Pričela se je selekcija, ki zadeva najbolj liste, kateri ne zmorejo sredstev za študij. Stalistike Akademije akcije živo pričajo o tem, kako pada število slušateljev iz kmetskih in delavskih slojev in prepustja univerzo sinovom in hčeram mestnih, boljše situiranih družin.

Študij, ki zahteva največ energije, časa in gmočnih sredstev, je gotovo študij na tehniški fakulteti. Seminarsko delo v risalnicah in laboratorijih vzame povprečno marljivemu tehniku časa od 5—8 ur na dan, ne všteti obvezna predavanja. Za risalni material, za uporabo inštitutskih aparatov in zlasti za laboratorijske takse na kemijskem oddelku mora plačevati študent do 1500 Din na semester. (Omenjamo, da znaša na belgajski tehniški fakulteti vsled večjih državnih dotacij najvišja taksa le 300 Din.) Vse to še samo od sebe sili vsakega tehnika, da svoj študij redno opravlja in ga skuša čim prej dovršiti. Radi omenjenih težkih denarnih pogojev pa seveda marsikateri slušatelj skuša priti do sredstev s tem, da si jih prisluži in to največ z inštrukcijami. Mnogo jih je tudi, ki skušajo spraviti v denar svojo risarsko spretnost — sploh, na vse mogoče načine se mora danes tehnik prebijati skozi svoj študij.

Z letošnjim šolskim letom pa je stopila v veljavo nova uredba za tehniške fakultete, ki usodno posega v razvoj našega inženjerskega naraščaja. Med drugim predvideva obvezno polaganje izpi-

sov, ki morajo biti dovršeni v predpisanem roku, (konec prvega leta 5 izpitov) sicer izgubi slušatelj nadaljnjo semestralno. Načelo univerze je že od nekdaj svobodni študij, ki si ga razporedi slušatelj do neke mere po lastni volji in zmognosti. Tu pa se uvajajo spet srednješolske metode, ki pravijo: če konec leta ne izdeláš, si repetent in ne moreš v višji razred. Razumljivo je, da oni, ki se vzdružujejo sami, ne morejo vršiti hkrati še študija tako, da ga v predpisanem roku dovrše. Nova uredba jim tako onemogoča vsako udeleževanje poleg študija in s tem študij sam. Tu se vrši druga selekcija, zopet na račun gmočno slabejših, ki na tehniki že itak tvorijo neznačno manjšino in ki jim bo odslej inženjerski poklic zaprt.

Nova tehniška uredba določa tudi specializacijo na nekaterih oddelkih in to predvsem na belgajski in zagrebški tehniki, v Ljubljani pa samo na elektrotehniškem oddelku. V praksi se bo ta člen uredbe izkazal na ta način, da bodo inženjerji specialisti imeli povsod prednost pred nespecialisti in da si bo vsakdo hotel pridobiti specializacijo izobrazbo. Zato bo obiskoval tisti zavod, ki mu bo specializacijo nudil. Jasno je, da bo ljubljanska tehnika s tem izgubila spet velik del slušateljstva, kar utegne imeti usodne posledice. Geodetski oddelki je bil pred leti zaradi premajhnega števila slušateljev ukinitelj — zdaj preti la nevarnost gradbenemu oddelku in s tem sčasoma vse tehniški fakulteti.

Zveza strokovnih klubov tehniške fakultete kot predstavnik vseh slušateljev ljubljanske tehnike opozarja javnost na nevarnost, ki grozi naši univerzi in s tem razvoju slovenske kulture in prosvete ter poziva vse merodajne čimtelje, da se pravočasno zavzamejo za ukinitve te uredbe, ki more imeti najhujše posledice za razvoj vsega našega naroda.

(Opomba: V petek, 14. februarja se bo vršilo javno zborovanje tehnikov v dvorani Trgovskega doma ob 20. uri (8. uri zvečer), ki ima namen prikazati stanje tehniške fakultete v Ljubljani.)

Zopet preko tisoč ljudi brez kruha

Šostanj, 12. februarja.

Tvornica usnja Woschnagg v Šostanju je največje tovrstno podjetje v Sloveniji. Tvrda zaposluje stalno okrog 350 delavcev, ki štejejo s svojimi družinskimi člani okrog 1.100 ljudi. Dne 8. t. m. je ta tvrda sporočila svojim delavcem, da bo 22. februarja obratovanje ustavila ter je za ta dan odpovedala službo vsemu delavstvu.

Od 22. tega meseca bo ostalo v Šostanju torej preko 1.100 ljudi brez kruha. Kaj pomeni to ne samo za vse te družine same, marveč sploh za ves Šostanj in okraj, moremo spoznati šele, če upoštevamo vse pridobitve, ki jih je Šostanj z okolico imel od delavstva. Če računamo, da je vsak delavec oziroma vsaka delavska družina porabila mesečno 480 Din, pomeni, da je delavstvo firme Woschnagg izdalo mesečno 175.000 ali letno 2.100.000 Din. Ni torej čuda, da je vse mesto in najbližja okolica živel samo od delavstva, ki

je bilo zaposleno v Woschnaggovi tovarni za usnje.

Z ustavitvijo tega obrata moreno pričakovati gospodarski propad mesta. Poleg delavstva in njihovih družin bodo seveda najbolj prizadeli obrtniki, trgovci, peki, mesarji, itd., za katere je bilo delavstvo najboljši konzument.

Kaj je vzrok ustavitvi obrata, je prav za prav težko reči. Kajti tu si stojita nasproti dve dejstvi: prvo je dejstvo, da je podjetje motiviralo ustavitve obrata z splošno krizo, ki je zajela usnjarsko obrt, drugo pa je dejstvo, da so lastniki podjetja še pred nedavnim poklonili sportni ekspediciji za Ga-Pa lep znesek. Tedaj pač nikdo ni mogel slutiti, da bi bilo podjetje v slabih gmočnih razmerah in da bi stalo pred ustavitvijo obrata. Moralo je torej priti do sklepa o ustavitvi šele pred kratkim in nenadoma. Delavstvo je sklicalo za 16. t. m. protestno zborovanje, namerava pa poslati tudi posebno deputacijo v Belgrad.

Kdo bo nosil odgovornost?

nejši primer našega socialnega skrbstva, a tega morda niso storili in ne store.

Da vsaj malo opozarja javnost na neznosnost razmer v bolnišnici in na potrebo po razširitvi bolnišnice oziroma po zgraditvi primerne nove bolnišnice, se je ustanovila v Ljubljani posebna »Akcija za razširitev ljubljanske bolnišnice.« Pripravljalnemu odboru predseduje dr. Košir. Za 10. februar je sklicala ta akcija ustanovni občni zbor, ki bo omenjenega dne ob 10. uri v dvorani Delavske zbornice. Na ta občni zbor so vabljene vse kulturne, gospodarske, ter strokovne organizacije, kakor tudi posamezniki. V posebnem oglasu, ki ga je izdal pripravljalni odbor, so opisane razmere v ljubljanski bolnišnici. Te razmere so že splošno znane in so o njih pisali že vsi listi bolj na dolgo in široko, kakor o katerikoli drugem problemu.

Prišli smo torej v Slovenijo tako daleč, da moramo imeti posebno organizacijo, ki bo skrbela in si prizadevala, da dosežemo Slovenci to, kar nam po najnujnejših človeških pravicah pripada. Le kdo bo nosil za take razmere pri nas odgovornost...

Včerajsni dan zimskih iger

Naši tekmovalci so imeli prost dan, kajti včeraj se je tekmovalo samo v takih disciplinah, pri katerih Jugoslovanci ni postavila svojih zastopnikov. Včeraj je bilo na programu: hitrostno drsanje na 500 m; vožnja z bobom v četvero in nadahjevanje drsanja v obveznih likih in pa semifinalne tekme v hokeju.

V hitrostnem drsanju

na 500 m so si proti pričakovanju z razmeroma slabim časom Norvežani priborili zlato in srebrno kolajno. Amerikanci, ki so bili ravno za progo 500 m favoriti, so odpovedali. Njihov zastopnik Friesinger se je s časom 44 sekund plasiral na tretje mesto. Tekme so se vršile na Riessersee. Zmagal je letošnji svetovni prvak iz Davosa Norvežan Ivar Ballangrud, ki je izenačil olimpijski rekord s časom 43,4 sek. Sledil mu je njegov rojak Krogh, ki je bil za eno sekundo slabši. Na četrto mesto se je plasiral Japonec Ishihara v 44,1 sek. Peti je bil zopet Amerikaneec Lams.

V umetnem drsanju

so včeraj moški dokončali umetno drsanje v obveznih likih. Prvi je bil Karl Schäffer z 250,9 točkami. Večletni svetovni prvak je svojo odlično formo dokazal zopet znova. Tekmovanje je postalo že dolgočasno, ker je Schäffer tako izredno nadkrijeval ostale tekmovalce. Njegov stil, drža in preciznost likov, ki jih je izvajal, je bila nenadkriljiva. Daleč za njim so ostali Wilson (Kanada) 237,9 točk, Sharpe (Anglija) 237,7 točk, Baier (Nemčija) 237,1 točka in Kaspar (Avstrija) 234 točk; šesti pa je Finec Hikanen z 228 točkami. Prav iz števil je razvidno, koliko je bil boljši Schäffer.

Včeraj so se tudi že pričele tekme v umetnem drsanju za ženske. Tudi tu ne more biti nikakih presenečenj. Norvežanka Sonja Henie je pri obveznih likih pokazala vso svojo umetnost in je seveda na čelu tabele. Sledi ji Angležinja Colblodge, Švedinja Hulten, Landbeck (Belgija).

Hokej na ledu

prihaja v končno fazo. Semifinalne tekme, ki se vrše v dveh skupinah, so dale naslednje rezultate: Amerika : Českoslovaška 2:0 (0:0, 2:0, 0:0). Amerikanci so zmago odločili v drugi tretjini igre.

Start za tekme v smuku v Ga-Pa.

Bob-tekme se izvajajo na ta način, da vsako moštvo zvozi progo štirikrat in sicer dvakrat enega dne in dvakrat drugega dne. Včeraj so moštva vozila prvič in je morala vsaka postava prevoziti progo dvakrat. Vendar pa druge vožnje niso mogli opraviti vsi, ker se je proga na bavarskem zavozu poškodovala in so morali radi tega tekme prekiniti na nedoločen čas.

V splošnem so tekmovalci v bobu potekla v redu. Prišlo je pa kljub vsej pazljivosti in kljub vsem predhodnim ukrepom do nekaj manjših in do ene večje nesreče.

Nemški bob II se je na bavarskem zavozu prevrnil. Radi prevelike brzine in morda tudi radi nepravilnega »rezanja« zavoja je zaneslo bob previsoko; krmljar je hotel preprečiti, da bi bob ne zdrčal s proge, kar se mu je sicer posrečilo, se je pa bob radi tega prevrnil. K sreči so vsi štiri vozači odnesli zdravo kožo. Lažje poškodbe je dobil le krmljar. — Bob Francija II je imel svojevrstno smolo: med vožnjo se je odtrgalo krmlilo in bob je neslo naprej po progi, kakor lokomotivo po železniških tirih. Bilo pa je moštvo diskvalificirano, ker ni prislo na cilj s predpisanim vozilom. Med vožnjo se je prevrnil českoslovaški bob in je bil eden od vozačev lahko ranjen, romunski bob I pa sploh ni startal, ker se je romunski vozač Angelescu že predvčerašnjim pri treningu tako poškodoval, da leži in danes ni mogel nastopiti.

Najhujša nesreča je doletela italijanski bob II. Z veliko brzi in zdrsel s starta in — kakor kaže — Italijani sploh nikjer, tudi pred najbolj kočljivimi mesti niso zavirali. In tako so z največjo brzi in prileteli na bavarski zavoz. Tu se niso mogli več držati v progi: zalet jih je dvignil na skrajni rob proge in v naslednjem trenutku so že šinili skozi zrak in zleteli v okrog 20 meterskem loku s proge. Moglo bi imeti to hude posledice za vse štiri vozače. Tako pa so trije vozači prestali dogodek brez poškodb, dočim je bil četrti vozač hudo ranjen. Takoj so ga peljali v bolnišnico, kjer so mu nudili zdravniški pomoč in je že izven nevarnosti. Italijanski bob je progo na bavarskem zavozu hudo poškodoval. Nadaljnje tekmovalstvo so morali odložiti na nedoločen čas, da medtem progo popravijo. Pa že popoldne so javili, da je proga popravljena in da se tekme nadaljujejo.

In tako je startal najprej bob Italija I z Brevijem ob krmlju, za njim Belgija z baronom Lundonom. Italijani so dosegli čas 1.22,46, pri obeh popoldanskih vožnjah pa 2.49,42. Belgiji pa prvič 1.21,51, skupaj pa 2.47,58. Bob Švica II je dosegel skupni čas 2.47,58 (prvič 1.18,58). Angleži so dosegli prvič čns 1.20,18, skupno pa 2.43,56. Že v mraku je startal še romunski bob II, ki je dosegel skupni čas 3.00,18 (prvič 1.28,37).

Prej, predno se je proga pokvarila, so dosegli po prvih dveh vožnjah placemente takole: 1. Švica I (2.43,37), 2. Nemčija I (2.43,78), 3. Amerika I (2.44,78), 4. Francija I, 5. Belgija I in 6. Amerika II. Dasi oficijelni rezultati še niso bili razglašeni, je gotovo, da je zmagal bob Švica I, na drugem mestu bo najbrž bob Švica II, nadaljnja mesta pa bodo predvidoma pripadla Angliji, Nemčiji in Ameriki.

DANAŠNJI PROGRAM:

Ob 9: umetno drsanje.
Ob 10: tek na 18 km s mostojno in za norveško kombinacijo. Naši tekmovalci imajo te-le startne številke: Jakopič A. 2, Knap Leo 25, Baier Leo 46, Jakopič Albin 63, Klančnik Alojz 83, Dečman Tone 97, Smolej Franc 107 in Istenci 113.
Ob 10: hitrostno drsanje na 5000 m
Ob 14: vožnja z bobom.
Ob 14:30: hokej na ledu.
Ob 21: hokej na ledu.

JUTRI:

Ob 9: obvezno umetno drsanje.
Ob 10: hitrostno drsanje na 1500 m.
Ob 11: skoki za kombinacijo.
Ob 14:30: prosto drsanje za moške.
Ob 21: hokej.

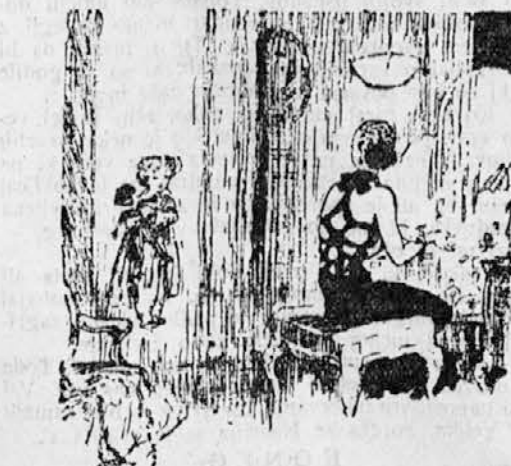
Onidovec in Praček opazujeta tekme v smuku.

Ljubosumje novoporočencev

Novoporočeni Bergic pride pijan domov. Zena ga ošteje:

»Tako si pijan, da si kandelabre objema! Sramuj se!«

»No, no. Radi tega pa vendar ne boš ljubosumna...!«

»Uboga mama! Tak mrz zunaj, ti pa odhajaš z doma s takimi luknjami v obleki!«

Bitka pri Ganale Doria

Iz abesinskih bojišč prihajajo vsakovrstna poročila, o katerih je težko trditi, v koliko odgovarjajo resnici in dejstvom ter jih je še težje kontrolirati. O poslednji bitki, ki se je bila med četami italijanskega generala Graziana in med četami Rasa Desle v odseku Ganale Doria, pa se da trditi, da je bila bitka v pravem pomenu besede, kakor jo razumemo v Evropi, kajti na italijanski strani je v boju sodelovalo okoli 40 tisoč mož, na sovražni strani pa okoli 50 do 60 tisoč.

Grazianijeve priprave

General Graziani se je za to bitko temeljito pripravil. Tako se je zgodilo, da so italijanske čete po 9 dnevni bitki zavzele glavni stan Rasa Desle, pa so imele še za 6 dni vode in za 10 dni živeža na posameznega moža s seboj. Svoja prodiranja in napad so morali Italijani izvršiti v čelni vrsti, ker radi nevarnega zemljepisnega položaja niso smeli poskusiti obiti abesinsko desno krilo. Proti presenečenjem na svojem levem krilu se je Graziani zavaroval z armado, ki se je nahajala vzdolž Dava Parma, kateri je poveljeval general Agostini. Graziani sam je poveljeval osrednjim četam v smeri proti Filto-Negelli.

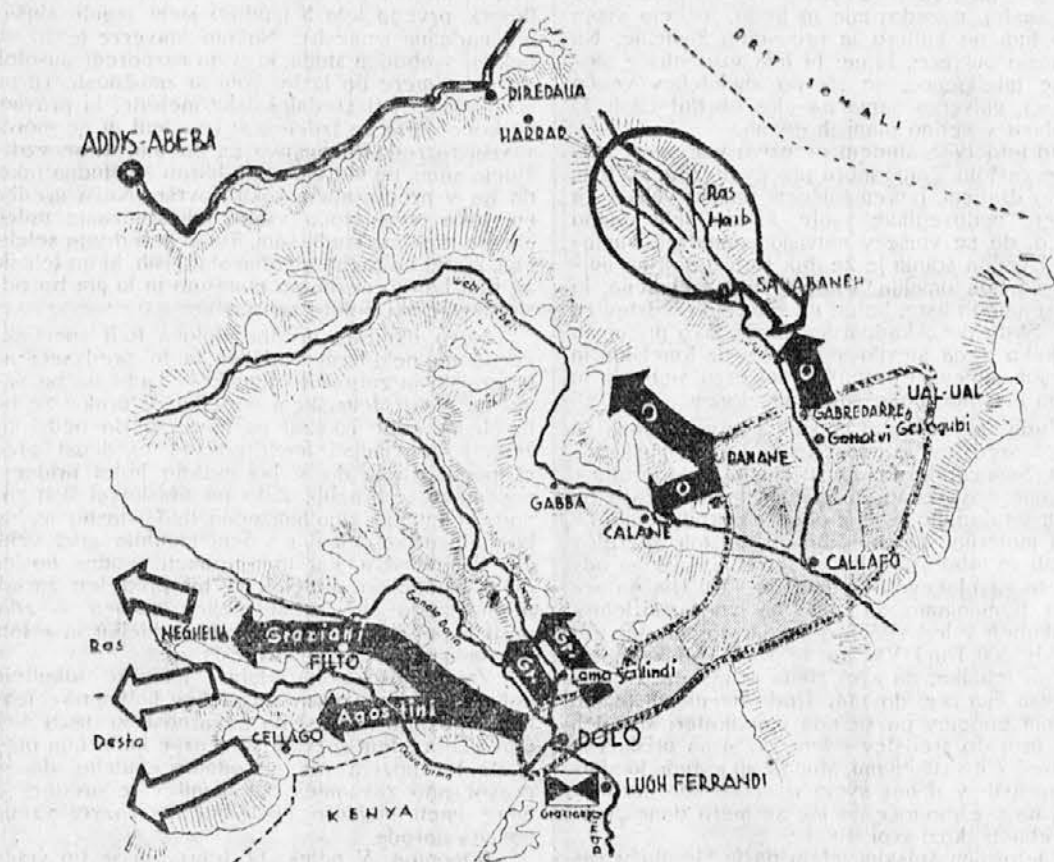
Ze v predpripravih za napad je Graziani razporedil 5 kolon v polkrogu in jih poslal proti severu. Bili so to somalski koloni na tovornih vozovih in na kamionih, katerih moštvo je bilo sestavljeno iz konjeniških polkov »Genua« in »Aosta«. Motorizirane čete teh dveh polkov so bile tudi tiste, ki so osvojile Negelli, potem ko je bil strl glavni odpor Abesincev.

Bitka

Ko je dal 11. januarja Graziani ukaz petim kolonom, ki so že bile odšle naprej v napad, je zvedel, da se proti njemu pomika Ras Desla z mnogoštevilnimi četami, na terenu, ki je vse prej kot ugoden za Italijane. Zato je Graziani čakal, zjutraj ob 8. uri so se začeli boji. Graziani je v vseh kolonah poveljeval Italijane z domačini. Vsi oddelki so bili opremljeni z oklopnimi avtomobili. V sredini so skušali Abesinci iz svojih dobro utrjenih zakopov zadržati napredovanje Italijanov. To se jim je tudi posrečilo, dokler niso v akcijo stopili oklopni avtomobili. Brez teh bi si težko mogli misliti italijansko zmago v tako kratkem času. Južno od Huko jezera pa je goslo puslinsko grmčevje onemogočilo napredovanje motoriziranih enot. Zato je Graziani poslal v prve vrste divizijo »Peloritana«, ki je v tridnih bojih polagoma napredovala.

Harrar še vedno cili

Cisto enako so se odigrali boji na levem krilu vzdolž reke Dava Parma. Se le po tridnevni boji, kjer sta avijon in motor odločila italijansko zmago, so Italijani dosegli črto Malca-Bissica-Torbi in s tem strli zadnji odpor Abesincev, ki so se spustili v beg. Enake hude boje je morala prenesti desna kolona, ki je prodirala vzdolž reke Ganale Doria. Abesinska konjenica je ponovno napadla na tem odseku z vso silo, največja njihova pomoč pa so bili skalnati obronki gora in prepadi, kamor se italijanski motorji niso mogli povzpeli. Šele ko so zvedeli Abesinci za poraz osrednjega krila, je tudi njim upadel pogum in so se umaknili. Domačinske pomožne čete, ki so stlele vzhodno

Položaj na južni abesinski fronti

odtoč in jim je poveljeval sultan Olol Denbi, ki je nedavno preselil na italijansko stran, so morale ščititi od desne strani osrednje italijanske čete. Ker so le pomožne čete napadale tudi vzdolž reke Sebeli in severno od nje, se zdi, da Graziani še ni opustil svojega prvotnega načrta napada na Harrar in odtoč na železniško progo Addis Abebe-Džibuti. Ta načrt zavisi od uspehov, ki jih misli Graziani doseči na zapadu.

Po zmagi — največje težkoče

Vendar so si Abesinci kljub svojemu porazu in kljub velikim izgubam — Italijani navajajo 15 tisoč mrtvih — hitro opomogli. S presenečenjem je svet sprejel vest, da so morali Italijani ponovno osvojiti kraj Lama Seilindi, ki so ga bili že v začetku svoje ofenzive zavzeli. Tako je gotovo, da so ta kraj Abesinci kmalu po italijanski zmagi osvojili nazaj. Prav tako dokazuje boj čet generala Agostinija na levem krilu pri Malca Cuba, da se ima Graziani za hrbtom in na krilih še vedno boriti z močnimi abesinskimi oddelki.

Vedeti je treba, da je imel Graziani v začetku svoje ofenzive v smeri Ganale Doria manj opravil s terenskimi zaprekami, da pa postaja položaj zanj po zavzetju Negellija težak prav tako, kakor na severni fronti pri Makalle in Adut. Do sedaj je Graziani prodiral po ravninskem svetu, odslej se začne izredno hribovit svet. Druga največja te-

žava je za Graziana v tem, ker drži fronto dolgo 600 km s primeroma maloštevilno armado, dočim prihajajo Abesincem vedno nova ojačenja. Zato je tudi zelo verjetno, da bodo Grazianiju poslali v pomoč libijske čete, ki so že vajene na tropsko podnebje.

Najlepši kraj

Marsikdo bo zavidal Williamu Soghdena iz Sheffielda na Angleskem. Kot deček je sklenil, da bo s 45 leti zapustil službo, pa se bo naselil v lepem mirnem kraju. V ta namen je delal od svojega 14. leta ko mrvljav, se povzpne do ravnatelja velike tovarne perila, zbiral prihranke, s 45 leti res stopil v pokoj in se podal z ženo na potovanje okoli sveta, da bi si poiskal najlepše zavetišče. Zdaj, po dveletni odsotnosti, se je vrnil v domovino, da bi uredil premoženjske zadeve. Odločil se je za otok Pender ob Kanadski obali, 65 km daleč od Vancouvera. Otok je 15 km dolg in 2 km širok, ter šteje samo kakih sto prebivalcev, ki so po večini vpo-kojeni britski častniki. Skozi otok vodi samo ena, dokaj ozka cesta. Avtomobili, kinematografi in gledališča so prepovedana. Soghden je videl dosti tropskih dežel, a je dal prednost stalnemu podnebnju. Pender ima vedno isto mrzlo zimo, deževno jesen, toplo vetrovno pomlad in vroče tiho poletje. Tu ne poznajo stalne megle, ki tako nagaja na Angleskem. Soprog sta si kupila 250 kv. metrov sveta, si postavila hišico in pravita, da si ne želita ničesar več.

Tristoletna želva

Med darili, ki jih dobi angleški kralj, se nahaja tudi zgodovinska želva. Njen nekdanji lastnik, slavni kapitan Cook, se je moral ustaviti ob nepoznanem otočju sredi Tihega oceana, da bi se založil z vodo in prehrano. Kakor vedno, je bil pripravljen na boj. A otočani so ga sprejeli kakor starega znanca. Cook je v zahvalo krstil njih domovino za »Otočje prijateljstva«, in se tako imenuje do sedanjega časa. Za slovo je podaril glavarju prijaznega narodiča veliko želvo, ki je bila poprej namenjena angleškemu kralju. Zelva je postala na dvoru dedna starina. Sedanja kraljica, ki je bila dovršila univerzo v Oaklandu na Novi Zelandiji posilja svojega sina v londonske sole. Vzel jo bo s seboj in izročil »pravemu lastniku« tudi Cookovo tristoletno želvo.

Za kakšne iznajdbe nimajo smisla

Končic se v pijanosti zaleti v brzjavni drog. V sveti jezi se ogorčeno zadere: »Brezlični brzjav so znašli. Da bi znašli brzjav drog, za to se pa nihče ne briga...!«

Prevzel sem poveljstvo na »Podmornici 157«, ceravno sem jasno razvidel vse njene pomanjkljivosti. Kapitan Clarenbach, ki je vzgajal moštvo za podmornice in ga dojedeval posameznim podmornicam, mi je dodelil skrbno izvežebano moštvo, posadko šestinsedemdesetih mož, od teh osem častnikov. Na »Podmornici 38« sem imel le šestintri-deset mož in med njimi štiri častnike.

Pripomniti naj še, da sem medtem napredoval v višji čin in da sem prejel tudi novo visoko odklikovanje.

Odpluli smo proti ekvatorju in še nekaj milj dalje čez ekvator. Ta vožnja je trajala ravno sto devetindeset dni, torej nad štiri mesece. To je bila vožnja v deveto deželo, dšzelo pravljic, novo čudovito doživljajo. Toda te vožnje tu ne morem popisovati, ker je vsebine dovolj za novo čudovito knjigo; tu jo le omenjam.

Bila je to vožnja polna slave in uspehov! Ko smo se vrnili v kielisko pristanišče, ko je zaigrala godba in ko so sklanjale girlande nad našo, z zastavami okrašeno podmornico in ko sem se pripravil, da bom stopil na suho, sem se začutil, da že štiri mesece nisem čutil trdne zemlje pod seboj in da sem storil doslej daljšo vožnjo, kot jo je kdaj napravil kak podmornični poveljnik. Bil je to rekord prav posebne vrste. In nanj sem bil ponosen. Jaz in vsa moja posadka smo se povsem odvadili hoje po suhem in morali smo se dobesedno znova vaditi občutka na trdni, suhi zemlji.

Bilo je to v mesecu maju 1918. Do tedaj sem potopil za okrog 450.000 ton različnih ladij. Okrog sto petdeset ladij je po moji »zaslugi« našlo svoj grob na morskem dnu. Da to nazorneje povem, naj rabim tole primeri: če bi vse te ladje z vso njihovo vsebino naložili na železniške voze, bi segal ta vlak od Hamburga do Leipziga. Nekajkrat sem že dosegel rekord v množini potopljenih ladij,

Mednarodni jezik v številkah

Dr. Saint Paul v Parizu je načelni sovražnik mednarodnega jezika kot esperanto in sličnega. Zaprjuje, da nimajo slični jeziki nobenega pomena. Sporazum omogočijo tudi navadne, povsod enake številk, katerih se že dolgo poslužujejo v mednarodnem prometu trgovski krogi. Različne banke imajo lastne ključne z določenim pomenom posameznih števk. Zakaj se ne bi izbrilo slično načelo tudi v zasebnem življenju? Postavimo, da bi rad zasnužil Anglež, ki ne obvlada francoščine, gospodino v znani francoski družini. Napisal bo samo označbo: +500. Francozinja bo takoj pogledala mednarodni kodeks, ki bo na razpolago v vsakem hotelu, kavarni, na pošti itd. Vsi ga bodo itak kmalu poznali na pamet. Notri bo stalo: +500 = Imam vas rad. Plus ali minus pred vsako številko pomeni pritrjevanje ali zaničanje. Torej bo pomenilo: -500: Ne maram vas. Enočka na koncu bo izražala presežno stopnjo. Torej se bo pisalo: +501 za »Zelo rad vas imam« in nasprotno bo pomenilo 499 (500 manj 1) »Sovražim vas«. Če bomo dodali 1000, bo nastal iz glagola samostalni-k. Torej bo izražala številka +1500 ljubezen in -1500 seveda sovraštvo, mržnjo. Seveda se bo oziral mednarodni jezik predvsem na praktične potrebe, ki se dajo še lažje označiti kakor ljubezenske zadeve. Tako zadostuje označba +200 za »kupujem«, -200 za »prodajam« itd.

Izvirna misel

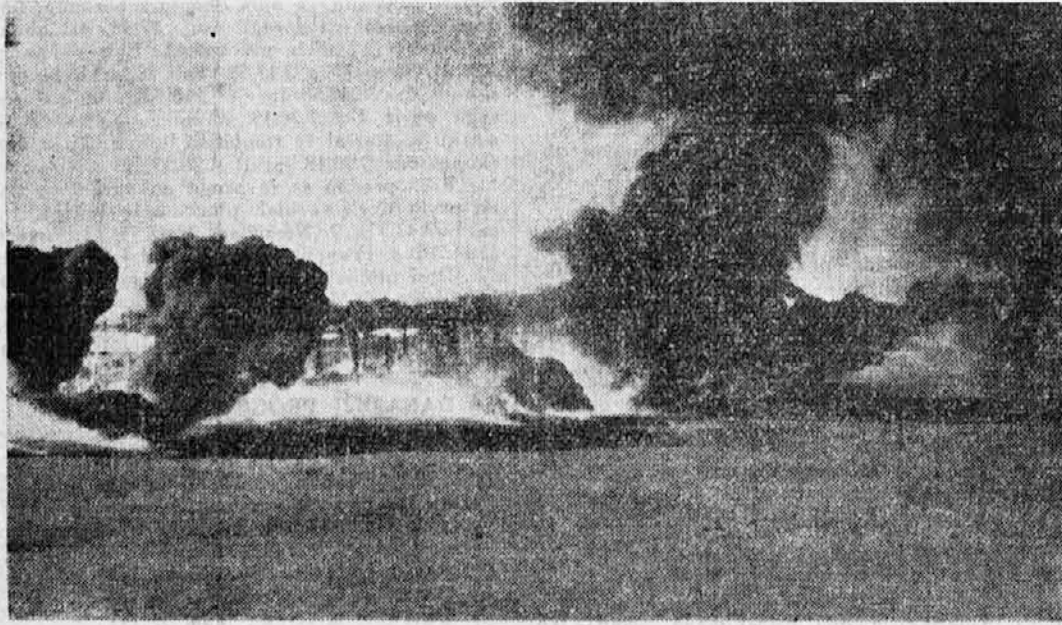
Nova kopališča in zdravilišča se poslužujejo najrazličnejše reklame. Toda vasica Horsens ob danski morski obali je prišla na res izvirni domislek, da bi proslavila svoje prod in sipine. Stara »mah Cristophersenova«, vdova po ribiču, dolga leta pobira med oseko mehkužnice in školjke, svojo glavno hrano. Nekoč je sedela pri svojem skromnem kosilu in nenadno zakričala: skoro bi si bila zlomila zob. Našla je v ostrigi sijajen bel biser. Seveda ga je peljala v prestolico in dobila pri draguljarju dva tisoč danskih kron. Ta novica je takoj preletela deželo. Izletniki so poslavlili samofono obalo, kjer pridno pobirajo školjke in obračajo pesek. Vsi hoteli so razprodani. Podjetniki gradijo vedno nova psoipja.

Pešec iz leta 1945

»Pešec iz leta 1945.« kot vtelesen protest zoper prometno nevarnost je postal priljubljena postava na londonskem malem odru. Nosi oklep kakor srednjeveški vitez. Na glavi ima čelado, ki jo varujejo posebne vzmeti pred hudimi sunki. Velikanska nerazbitna očala so opremljena z električnim snailcem, ki pobriše deževne kapljice kakor na sedanjih avtomobilskih varnostnih šipah. Zada-j na hrbtu in spredaj pod brado nosi kovinske odbijače. Prsa so zavarovana z belo in hrbet z rdečo lučjo. Na ramenih nosi žarečo električno puščico, ki kaže smer hoje. V desnici nosi zastavico, v levici trobilu. Noge poganjajo dinamo, ki oskrbuje potrebno električno strujo.

Zavarovana dekleta

Mesto Prince Albert v Kanadi je predpisalo staršem ali odraslim sorodnikom spremljati dekleta do 16 leta starosti, če bodo zapustila hišo zvečer po nastopu teme. Straznik, ki sreča dekle brez spremstva, mora sestaviti zapisnik in gospodično spremiti domov, če bi tudi dokazala, da je namenjena v kino ali k znanemu. Starši plačajo v tem primeru do 1500 Din globe.

Prva fotografija o bombardiranju Negellija

U 38

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

To je bila zadnja moja vožnja s to podmornico. Zdaj smo bili na suhem in kar nenavadno smo se počutili na suhi zemlji. Pri srečih pa nam je bilo kljub temu laže, saj je pomenilo krmarenje po morsk-kih vodah neprestano nevarnost in nam je bilo vendar še do življenja!

Vedel sem, da »Podmornica 38« odslej ne bom več videl. In res je nisem videl več. Skoraj nepri-jeten je bil tak občutek, navadiš se na svoj brod kot na zvestega konja — toda kolikokrat se moraš ločiti na svetu še od dražjih stvari!

Admiralni štab me je poklical v Berlin. Vsa moja posadka se je razšla na vse vetrove. Vsak je šel na kako drugo podmornico. Samo Hillerja, svojega slugo in starega krmarja Schretzmeyerja sem vzel s seboj. V Berlinu so mi dali sicer zelo častno, pa prav posebno ponudbo. V Nemčiji so zgradili tedaj šest trgovskih podmornic. Eno od teh podmornic je zaradi srečne vožnje kapitana Königa postala znana po vsem svetu. Vseh šest podmornic je bilo določenih za trgovino z Ameriko. Preden pa so mogle prijeti svoje delo, nam je Amerika napovedala vojno. Zato so spremenili te podmornice v podmorske križarke. Eno od teh podmorskih križark, ki se je poprej imenovala »U Ba-varia«, je dobila zdaj ime »Podmornica 157«.

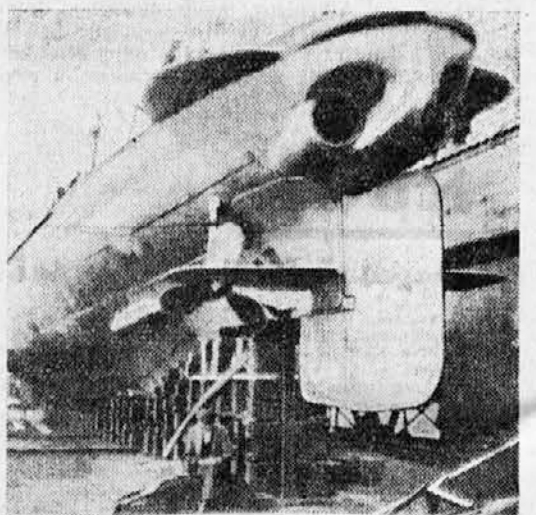
V admiralnem štabu so me vprašali, če bi hotel prevzeti poveljstvo na »Podmornici 157«. Rekel sem jim, naj mi povedo vse podatke o tej podmornici. Kakaj teh podatkov je bilo vabljivih, ostale pa prav malo.

Nemčija je zgradila tedaj nekaj čudovitih nov-kih podmornic. Eno od teh bi rad dobil jaz, pa so bile že vse oddane.

»Podmornica 157« je bila veličanska dvatisoč-tonska ladja, sto metrov dolga, z najmodernejšimi torpednimi cevmi, oborožena z dvema 15 cm topoma. Ta topa sta nesla na daljavo sedemdesetstot-ke metrov. Velik je bil tudi akcijski radij te podmornice. Mogel je biti tudi akcijski radij te podmornice. Smešno majhna pa je bila pri tem brzina podmornice; vozila je komaj deset morskih milj na uro in se to le pri najugodnejšem vremenu! Stara in tu se tolikrat omenjena napaka pri gradnji naših ladij!

Pregledal sem križarko. Urejena je bila raz-košno lepo. Bila je pravi grad s primeri s »Pod-mornico 38«, ki je bila proti njej komaj podstrešno stanovanje. Seveda pa je podmornica glede udob-nosti ostala stara podmornica — takrat še nobena podmornica ni bila grajena tako, da bi bilo bivanje na njej prijetno.

Kaj pa danes? O tem bi bilo vredno spregovoriti nekaj bes-ed. Danes smo tudi glede graditev podmornic zelo napredovali. So možnosti, za katere takrat še ni-mo vedeli in danes bi bilo mogoče zgraditi pod-mornico, na kateri bi bilo bivanje in vožnja narav-nost užitek. Neverjetno je, kako bogatim ljudem manjka domisljije. Bogatini — pri tem mislim zlasti na bogate Američane — si grade za svoj užitek lepe jachte. Toda, če bi bil jaz milijonar, bi si dal zgraditi podmorno jachto. Nihče ne bo trdil, da je na jachti, pa naj bo še tako udobno grajena, pri-jetna vožnja ob viharju, zlasti ponoči. S podmorno jachto pa bi lahko šel pod vodo — v globino dvaj-setih metrov, pa bi imel popoln mir pred viharjem. Danes je tehnika že tako napredovala, da bi bila vožnja na taki jachti lahko na moč prijetna — po mirnem morju bi lahko vozil nad vodo, ob viharju pa bi se potopil in se tako z lahkoto ognil viharju! Toda na svetu je že tako, da imajo bogato domis-ljijo le revni ljudje.

K našemu podlistku: U 38 v popravilu v Pulju